

معرفی رشته پرستاری اورژانس

رشته پرستاری اورژانس در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته، یکی از رشته‌های گروه پزشکی است که دانش آموختگان آن قادر خواهند بود، در زمان فوریت‌ها، حوادث و بلایا، نیازهای فوری سلامت بیماران و یا آسیب دیدگان را به صورت مستقل (در شرایط اضطرار) و یا در تیم سلامت تأمین نمایند.

ناریخچه و سیر تکاملی دوره در جهان و ایران

از اوایل قرن گذشته با توجه به شکل‌گیری علم مدیریت فوریت‌های پزشکی، حوادث و مراقبت‌های اضطراری، لزوم ظرفیت‌سازی و آموزش افراد حرفه‌ای مورد تأکید قرار گرفته است. سازمان بهداشت جهانی بر تربیت و آماده ساختن افراد حرفه‌ای به نحوی که بتوانند بطور سریع، موثر و مطمئن در تیم‌های سلامت در فوریت‌ها و حوادث و بلایا اقدام کنند تأکید ویژه دارد. پس از جنگ جهانی دوم ضرورت وجود رشته پرستاری اورژانس بیش از پیش مورد تأکید قرار گرفت و آموزش پرستاران بصورت آکادمیک و در قالب دوره‌های تحصیلی در کشورهای پیشرفته‌ای همچون انگلستان و آمریکا آغاز گردید. در سال‌های اخیر با توجه به نیاز مبرم به کارکنان حرفه‌ای و ماهر برای مقابله با فوریت‌ها و حوادث، علاقه به راه‌اندازی دوره‌های تکمیلی پرستاری فوریت‌ها و مدیریت حوادث منجر به گسترش روزافزون این دوره‌ها در سطح دانشگاه‌های جهان شده است. از همین روی در بسیاری از کشورهای جهان سازمان‌های دولتی و غیردولتی متولی برگزاری دوره‌های آموزشی کوتاه مدت و بلند مدت در رابطه با پرستاری فوریت‌ها و مدیریت سلامت در حوادث و بلایا بوده است. این نیاز در سال‌های گذشته در کشور ما نیز مورد توجه متخصصان و متولیان امور مربوط به فوریت‌ها و حوادث قرار گرفت. تابحال در زمینه پرستاری فوریت‌ها و حوادث، دوره‌های تحصیلات تکمیلی راه‌اندازی نگردیده است. در این زمینه صرفاً میتوان به برخی از دوره‌های آموزشی کوتاه مدت و بلند مدت برگزار شده در وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی و سازمان هلال احمر

اشاره نمود. همچنین برای اولین بار دوره ای کوتاه مدت تحت عنوان مدیریت سلامت در حوادث برای پرستاران تدوین و به همت اداره پرستاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در سال ۱۳۸۹ برای کلیه مدیران پرستاری کشور اجرا شده است.

جایگاه شغلی

۱- بخش های اورژانس بیمارستانی

۲- اورژانس های پیش بیمارستانی

۳- مراکز بهداشتی درمانی

چشم انداز

دانش آموختگان این رشته در متحول ساختن اساس ارائه خدمات سلامت در پرستاری فوریتهای و شرایط بحرانی حوادث و اورژانس نقش کلیدی خواهند داشت. با بکارگیری دانش آموختگان این رشته در بخش عمده ای از سیستم ارائه خدمات اورژانس کشور، شاخصهای کیفی ارائه خدمات ارتقاء خواهد یافت. عوارض متعددی که متعاقب شرایط فوری و حوادث و اورژانس بروز می نماید با حضور دانش آموختگان این رشته، کاهش خواهد یافت.

رسالت

رسالت این رشته، تربیت پرستارانی آگاه و توانمند در زمینه ارائه خدمات پرستاری در اورژانسها، بلایا، حوادث و سوانح است که با تعهد و دلسوزی، آمادگی برنامه ریزی و مقابله با حوادث غیر مترقبه را در حوزه سلامت داشته و با استفاده از مهارتهای بالینی و مدیریتی در کمترین زمان ممکن و با بیشترین بازده مداخلات پرستاری مورد نیاز را به مددجویان چه به صورت انفرادی و چه دسته جمعی ارائه دهند و افراد یا گروه های تحت نظر خود را در جهت کنترل شرایط حوادث فوری و بلایا(مرگ و میر و آسیب و صدمات مالی و جانی) هدایت و رهبری نمایند تا

بدین وسیله از آسیب های سلامتی وارد شده به مردم تا حد ممکن کاسته و بازسازی سلامت مردم را تسریع نمایند.

وظایف حرفه‌ای دانش آموختگان به ترتیب هر نقش به شرح زیر است:

***در نقش تشخیصی تریاژ**

- ارزیابی مشکلات سلامت مددجویان بیماران در مراکز اورژانس و صحنه های حادثه
- شناسائی و ثبت مشکل نیازهای فوریتی بیماران با آسیب دیدگان
- تریاژ و پیگیری تا رفع مشکل بیماران و مصدومین

***در نقش مراقبتی**

- انجام اقدامات اولیه فوری پرستاری مبتنی بر شواهد مانند بررسی بالینی، احیاء، پایش، تثبیت علایم حیاتی و انتقال صحیح بیمار یا افراد آسیب دیده به مراکز درمانی
- آمادگی برای حضور فعال در بخشهای اورژانس جهت ارائه خدمات پرستاری به مصدومین تصادفات رانندگی، حوادث فیزیکی، شیمیایی، هسته ای و غیره
- انجام اقدامات لازم برای آسیب دیدگان، بر حسب نوع آسیب طوفان، زلزله و سیل (از ابتدای بروز حادثه تا بازسازی و برگشت بیمار به زندگی طبیعی

***در نقش پژوهشی**

- مدیریت پایگاه های اورژانس پیش بیمارستانی
- مدیریت نیازهای پرستاری در حوادث و بلایا
- ارزیابی، تحلیل و به کارگیری مدل های مدیریتی مناسب در خدمات پرستاری در بخش های اورژانس و صحنه های حادثه

* در نقش آموزشی

- آموزش کارکنان و پرستاران شاغل در بخشهای اورژانس
- آموزش مردم و مددجویان در صحنه های حوادث و فوریتها
- مشارکت در تدوین دستورالعمل های آموزشی با مسئولین سلامت جامعه
- خودآموزی مداوم و ارتقای دانش و توانمندیهای خود

* در نقش پژوهشی

- پایش واکسیناسیون مددجویان و پیگیری تا حصول اطمینان
- همکاری در برنامه های غربالگری مرتبط با نظام سلامت
- پایش، رشد و تکامل کودک
- ترویج تغذیه با شیر مادر
- پایش تغذیه کودکان

* در نقش مدیریتی

- طراحی، اجرا و انتشار پژوهشهای مرتبط با رشته و مشارکت در طرح های مرتبط پژوهشی در نظام سلامت
- توانمندی و مهارت های اصلی مورد انتظار

توانمندی های عمومی مورد انتظار (General Competencies):

- مهارت های ارتباطی
- آموزش
- پژوهش و نگارش مقالات علمی

- تفکر نقادانه و مهارت های حل مسئله و مهارت های مدیریت (سیاستگذاری - برنامه ریزی سازماندهی
پایش، نظارت، کنترل و ارزشیابی)
- مبتنی بر شواهد و حرفه ای گرای

توانمندی های اختصاصی مورد انتظار (Special Competencies):

- برقراری ارتباط مناسب حرفه ای با مددجویان بیماران، همراهان و تیم اورژانس و حوادث و مسئولین
سلامت منطقه تحت پوشش، جهت رفع مشکلات
- تشخیص و ارزیابی مشکلات سلامت مددجویان بیماران
- مراقبت پرستاری براساس مدل های مبتنی بر شواهد پرستاری مرتبط با خدمات اورژانس
- مراقبت اختصاصی پرستاری بیماران دچار مولتیپل تروما، سوختگی، حوادث شیمیایی و هسته ای و نظایر
آنها

- مدیریت پرستاری اورژانس
- مدیریت پرستاری مددجویان در صحنه های حادثه
- آموزش نکات ضروری به مددجو، خانواده و پرسنل
- مشارکت در پژوهش و اجرای پژوهش های کاربردی
- ارائه خدمات سلامتی در زمان بروز حوادث و بلایا
- مدیریت بخش اورژانس و صحنه های حوادث و بلایا

طول دوره و تعداد کل واحدهای درسی

تعداد واحدهای درسی در این دوره ۳۲ واحد است که شامل ۲۸ واحد اختصاصی اجباری و ۴ واحد پایان نامه می باشد که به طور معمول در ۴ ترم توسط دانشگاه ارائه می گردد.